

BESLISDOCUMENT HARMONISATIE
AFVALBELEID

Meierijstad

BESLISDOCUMENT HARMONISATIE AFVALBELEID

Meierijstad

Inhoudsopgave

1. Doel beslisdocument	4
2. Rol van de gemeente bij afvalbeheer	5
3. Doel en uitgangspunten	8
4. Inventarisatie huidige stand van zaken	12
5. Bewonersraadpleging.....	16
6. De inzamelscenario's	19
7. Overige maatregelen.....	26

Los toegevoegd: Bijlagenrapport

1. Doel beslisdocument

Een van de uitdagingen van gemeente Meierijstad is het opstellen en het vaststellen van het afvalbeleid. Enerzijds omdat na de fusie de wijze van afval inzamelen en de tarieven voor de afvalstoffenheffing geharmoniseerd dienen te worden, anderzijds omdat de landelijke afvaldoelstellingen voor de komende jaren aangescherpt zijn.

De ambtelijke werkgroep Afval heeft hiertoe in 2016 een nieuwe grondstoffenvisie met bijbehorend beleid en scenario's voor de komende jaren opgesteld. Deze visie, het beleid en de scenario's zijn in onderhavig beslisdocument opgenomen.

1.1 Doel beslisdocument

Doel van het beslisdocument is het verschaffen van voldoende informatie op basis waarvan de gemeenteraad van Meierijstad een weloverwogen keuze kan maken voor de wijze waarop het grondstoffenbeleid en de afvalinzameling de komende jaren zal worden vormgegeven. Hierom bevat dit beslisdocument de uitgangspunten en de kaders van het beleid en worden een aantal afval-inzamelscenario's gepresenteerd.

Het beslisdocument is opgesteld door de ambtelijke werkgroep Afval. Bij het opstellen heeft de deze ambtelijke werkgroep rekening gehouden met

- Het landelijk afvalbeleid en de rol die gemeenten daarin spelen (zie hoofdstuk 2);
- De Visie op de nieuwe gemeente Meierijstad en het Dienstverleningsconcept Meierijstad (zie hoofdstuk 3)
- De landelijke doelstelling voor het afvalbeleid (zie hoofdstuk 3)
- De stand van zaken m.b.t. afvalbeleid en afvalinzameling in de drie voormalige gemeenten (zie hoofdstuk 4)
- De resultaten van de bewonersenquête en de bewonersavonden over afval (zie hoofdstuk 5)

2. Rol van de gemeente bij afvalbeheer

2.1 De traditionele rol

De rol die de gemeente speelt bij het gemeentelijk afvalbeheer is deels vastgelegd in de Wet Milieubeheer. Hier is vastgelegd dat gemeenten een wettelijke zorgplicht hebben voor het inzamelen van huishoudelijk afval. Gemeenten hebben de plicht om het huishoudelijk restafval en het (gescheiden aangeboden) GFT-afval bij elk perceel in te zamelen. Ook zijn zij verplicht papier en karton, kunststof verpakkingsafval, glas, textiel, klein chemisch afval, elektr(on)ische apparaten en asbesthoudend afval gescheiden in te zamelen. Ook voor grof huishoudelijk afval geldt een plicht tot inzameling bij elk perceel. Tot slot dient een gemeente te beschikken over een afvalbrengpunt. De gemeentelijke zorgplicht kent zijn oorsprong in het beschermen van de volksgezondheid.

Vanuit de benodigde continuïteit voor inzameling van de diverse fracties van het huishoudelijk afval is het gewenst dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de afvalinzameling. Sommige afvalsoorten leveren geld op (bijvoorbeeld papier en textiel). Indien de gemeentelijke zorgplicht niet meer zou gelden bestaat het risico dat 'de markt' de financieel interessante afvalsoorten (om niet) bij inwoners inzamelt, en de financieel niet interessante afvalstromen alleen met tussenkomst van de gemeente nog ingezameld zouden worden¹. Om deze reden heeft de gemeente de regie en bepaalt de gemeente wie wel of niet wat mag inzamelen in de gemeente. Dit kan zij vastleggen in de afvalstoffenverordening of bijbehorende besluiten.

De gemeenten dragen door uitvoeren van het afvalbeleid bij aan een duurzame en circulaire economie, waarbij bij de gescheiden inzameling niet alleen gekeken wordt naar de financiële waarde van een afvalsoort, maar ook naar de milieuvoordelen van de gescheiden inzameling ervan. Een goed voorbeeld is klein chemisch afval (kca): belastend voor mens en milieu wanneer niet gescheiden ingezameld en verwerkt, maar per ton duur om in te zamelen.

Samengevat kan gesteld worden dat de traditionele rol van de gemeente bij het afvalbeheer niet alleen voortkomt uit wettelijke bepalingen, maar ook gericht is op het faciliteren van inwoners bij het zich ontdoen van afvalstoffen, op het stimuleren van een circulaire economie en op het waarborgen van de continuïteit van de inzameling van alle soorten huishoudelijk afval. De gemeente heeft bij wet de regie over de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.

2.2 Van afval naar grondstof: trends en ontwikkelingen

De discussie over wat een afvalstof en wat een grondstof is, is grotendeels formeel vastgelegd. De definitie van het begrip 'afvalstof' in de Wet milieubeheer is ontleend aan de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (75/442/EG) en wordt omschreven als "alle stoffen, preparaten of andere producten, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen".

¹ De gemeentelijke afvalstoffenbegroting is een gesloten circuit: de kosten voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval worden gedekt door de inkomsten uit de afvalstoffenheffing. Een eventueel overschot mag niet voor andere of algemene uitgaven gebruikt worden. Indien afvalsoorten waarvan het saldo van inzameling en verwerking geld opbrengt (bijvoorbeeld textiel of papier) op basis van marktprincipes zouden worden ingezameld zonder dat de gemeente daar de regie over heeft, zal dit een verhoging van de gemeentelijke afvalstoffenheffing tot gevolg hebben.

Op basis van alle jurisprudentie zijn een 10-tal criteria geformuleerd en in het LAP (Landelijk Afvalbeheers Plan) opgenomen waarmee getoetst kan worden of er sprake is van een grondstof. Voldoet men niet aan een of meer van deze criteria, dan is er sprake van een afvalstof.

Op basis van de criteria is duidelijk dat als afvalstoffen nuttig worden toegepast en/of een positieve economische waarde hebben dat nog niet betekent dat het geen afvalstoffen meer zijn. Bijvoorbeeld voor afval(grond)stoffen afkomstig van huishoudens is de conclusie:

- Oud papier, textiel en elektrische apparatuur kwalificeren zich als een afvalstof;
- Ook matrassen en frituurvet zijn afvalstoffen;
- Kringloopartikelen zijn afvalstoffen.

Inmiddels wordt er gewerkt aan zogenaamde “End of Waste” criteria, die gaan bepalen dat sommige, nu nog als afvalstof gekwalificeerde “grondstoffen” straks geen afvalstof meer zullen zijn. Er zijn al criteria opgesteld voor ijzer aluminium en staal. Er wordt gewerkt aan criteria voor onder meer bio-afval, oud papier, glasafval, en kunststofafval. Voor de gemeentelijke inzamelplicht hebben deze criteria vooralsnog geen invloed op de regierol.

De Europese regelgeving legt ook producenten inzamelverantwoordelijkheden op. De “Regeling voor afgedankte elektronica (AEEA)” stimuleert hergebruik, recycling en nuttige toepassing van AEEA. Winkels met een verkoopoppervlakte van meer dan 400 m² moeten een inzamelpunt hebben voor kleine elektronica. Ook moeten producenten en importeurs in het kader van producentenverantwoordelijkheid meer AEEA innemen. Nu is dat nog 12 kg/inwoner, maar dit wordt 17 kg/inwoner in 2019. De producenten hebben zich daarvoor aangesloten bij Wecycle en WEEE. Deze organisaties hebben dus een wettelijk opgelegde taak die zij moeten uitvoeren. Het is dus verdedigbaar dat zij dit op eigen terrein moeten organiseren.

Het is niet toegestaan als zij verder gaan dan dat, zonder instemming van de gemeente. De rechten voor inzameling van huishoudelijke afvalstoffen binnen de gemeente zijn bij wet dus voorbehouden aan door de gemeente aan te wijzen inzamelaars. Anderen hebben in beginsel dan geen rechten, tenzij wetgeving ook hen verplicht in te zamelen. Stibat, Wecycle en WEEE zijn voorbeelden van organisaties die wettelijk wel een inzameltaak en rechten hebben. Een mogelijk conflict kan volgen als deze partijen buiten de gemeenten om huishoudelijke afvalstoffen gaan inzamelen, anders dan via de winkels van de bij hen aangesloten organisaties. Vaak is dit in de betreffende productbesluiten geregeld.

Dat de rechten sterk zijn volgt uit beschikbare jurisprudentie. Het begrip afvalstof is duidelijk gedefinieerd. De gemeente is verantwoordelijk voor het aanwijzen van inzamelaars hiervoor op haar grondgebied. Ook particulier terrein is niet uitgezonderd daarvan. De gemeente kan dus de regie nemen en behouden. Daar waar het belang groot is kan zij middels een kort geding haar rechten verzekeren en verduidelijken. Uit de jurisprudentie is duidelijk dat de gemeente dan wel bestuurlijk juist en zorgvuldig moet hebben gehandeld.

2.3 Veranderende rol van de gemeente

De gemeente heeft de regie op de inzameling van afval(grond)stoffen van huishoudens en zal deze behouden vanuit het belang van efficiency, orde en hygiëne. Afvalstoffen is een breed gedefinieerd begrip wat veel discussie heeft gegeven en zal blijven geven. Dit vooral ook omdat in de circulaire economie de grondstoffen worden onttrokken uit de afvalstoffen, waardoor afvalstoffen waarde krijgen en de markt erop zal willen inspelen. De regierol van de gemeente op de inzameling en verwerking van afvalstoffen afkomstig van huishoudens zal dus veranderen naar een regierol op de gewenste marktwerking voor de inzameling van grondstoffen. De gemeente kan haar voordeel doen bij het vrijgeven van bepaalde inzamel- en verwerkingsactiviteiten middels bijvoorbeeld het aanwijzen van inzamelaars of het geven van concessies. Zij zal daarbij regels kunnen stellen zodat dit efficiënt gebeurt, de continuïteit is gewaarborgd, de dienstverlening voor inwoners op een hoog niveau is en er

geen losse kostbare eindjes voor de gemeente blijven liggen zoals bijvoorbeeld het leveren van maatwerk bij appartementen.

3. Doel en uitgangspunten

3.1 Doel nieuwe grondstoffenvisie

Door de ambtelijke werkgroep is voor de nieuwe grondstoffenvisie onderstaand driedelig doel geformuleerd:

1. Maatschappelijk doel:
Het stimuleren van de circulaire economie op lokaal niveau
2. Bestuurlijk doel:
Het tenminste behalen van de VANG-doelstellingen.
3. Beleidsmatig doel:
Het harmoniseren van het afvalbeleid voor Meierijstad tegen zo laag mogelijke kosten en zo hoog mogelijke serviceniveau

Ad 1:

De Visie op de nieuwe gemeente Meierijstad ligt ten grondslag aan het *maatschappelijk doel*. In deze visie is opgenomen dat de gemeente Meierijstad actief is op het gebied van duurzaamheid, waarbij hergebruik centraal staat.

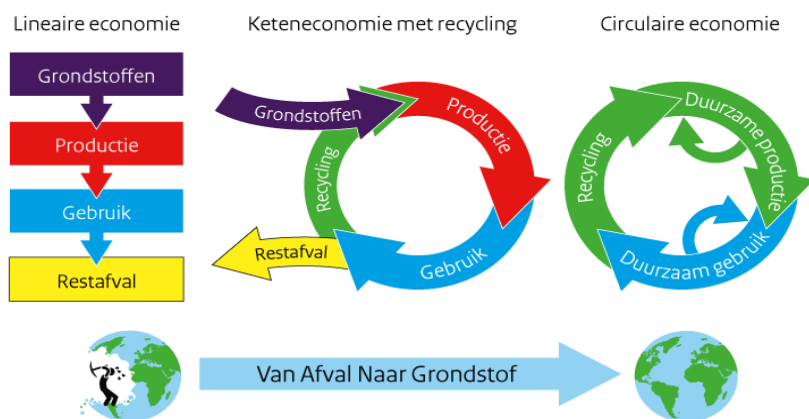
Ad 2:

Het *bestuurlijk doel* is gebaseerd op het VANG-principe (Van Afval Naar Grondstof). Het Ministerie van IenM, de VNG en de NVRD hebben in 2015 het Publiek Kader voor het afvalbeheer en het uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval opgesteld. Belangrijk hierbij is het VANG-principe. Hiermee wordt gewerkt aan de overgang naar een circulaire economie, een economie waarin zo min mogelijk wordt verspild en zo veel mogelijk wordt hergebruikt.

Het programma bevat diverse acties om verspilling van potentiële grondstoffen tegen te gaan. Het streven is om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden in 2020. De afgeleide doelstelling daarbij is 100 kg restafval (fijn + grof) per inwoner per jaar. In het jaar 2025 ligt de doelstelling op nog maar 30 kilogram restafval per inwoner per jaar. Gemeente Meierijstad streeft naar het minimaal behalen van de VANG-doelstellingen.

Gezien de gewenste transitie van naar een circulaire economie, wordt de term 'afval' meer en meer vervangen door de term 'grondstof'.

Ad 3:

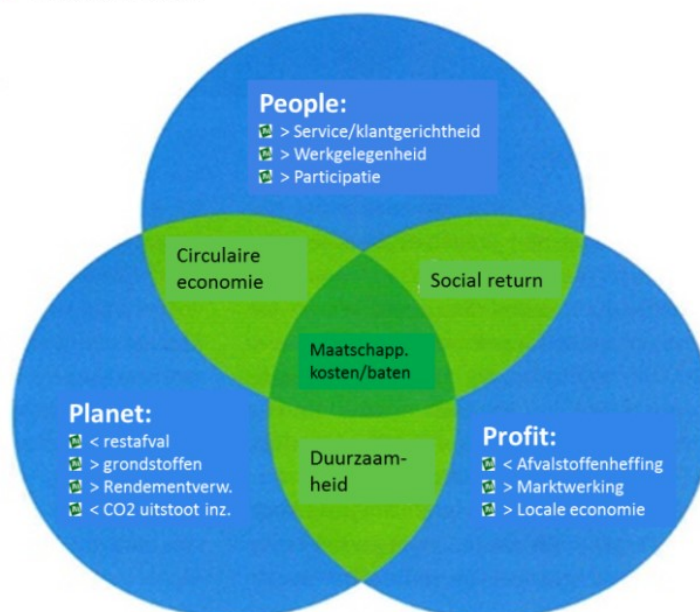
Het *beleidsmatig doel* tenslotte is harmoniseren van de afvalinzamelstructuur en de afvalstoffenheffing uiterlijk 2 jaar na de feitelijke fusiedatum. Hiermee wordt voldaan aan de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). Dit betekent dat de bestaande beleidsregels, -besluiten en verordeningen e.d. van de oude gemeenten dan van rechtswege vervallen. Dit geldt feitelijk ook voor de belastingverordeningen (waaronder de Afvalstoffenheffing).

3.2 Uitgangspunten voor Meierijstad

Als uitgangspunten bij het nieuwe grondstoffenbeleid gelden:

1. De inwoners van Meierijstad worden actief betrokken bij het opstellen van de grondstoffenvisie en bijbehorend beleid. In het voorjaar van 2016 is een bewoners- enquête gehouden en in het najaar zijn in elk van de drie fusiegemeenten een bewonersavond georganiseerd.
2. De huidige gedifferentieerde afvalstoffenheffing en aanslagoplegging zal gecontinueerd worden tot het moment dat de harmonisatie een feit is (uiterlijk 1 januari 2019).
3. De afvalinzamelscenario's worden beoordeeld aan de hand van de drie P's:
 - **People:** het service-niveau voor de burgers en de bijdrage aan de sociale werkgelegenheid
 - **Planet:** de gevolgen voor het milieu en de afvalscheiding
 - **Profit:** de (financiële) kosten en baten van inzameling en verwerking
4. De kaders van het nieuwe grondstoffenbeleid worden niet per definitie bepaald door de bestaande infrastructuur en wijze van inzamelen in de drie gemeenten. Ruimte om de inzamelstructuur in zijn geheel opnieuw te ontwerpen is aanwezig.
5. Het nieuwe grondstoffenbeleid moet passen bij de visie op Meierijstad, de besturingsfilosofie van Meierijstad en het dienstverleningsconcept van Meierijstad.
6. De afvalinzamelscenario's gaan uit van het intensiveren van de bronscheiding en zetten niet in op nascheiding.

 Afvaldriehoek

Het beleid van het ministerie legt de nadruk op het verbeteren van de bronscheiding van het afval, dus het gescheiden inzamelen van de diverse grondstoffen/afvalstoffen. Tegelijkertijd is in den lande een aantal verwerkingsbedrijven doende met het onderzoeken naar mogelijkheden voor het nascheiden van het afval. Uit service-oogpunt naar de inwoners kan het interessant zijn om minder fracties apart (gescheiden) in te zamelen.

In de regio is in Eindhoven een nascheidingsinstallatie in voorbereiding waarin al het afval, behalve glas, textiel, papier en tuinafval, in de restafvalcontainer gedaan kan worden. De bruikbare stromen worden er vervolgens in de nascheidingsinstallatie uitgehaald. Momenteel is nog niet duidelijk of de financiering van de nascheidingsinstallatie rond is en of de beoogde doelstellingen behaald gaan worden. De finale besluitvorming over de bouw van de nascheidingsinstallatie dient nog plaats te vinden. Het is nog niet bekend wanneer de nascheidingsinstallatie operationeel kan zijn. Ook de kosten voor verwerking/nascheiding van het afval zijn nog niet bekend.

Voor het verwerken van het restafval zijn in regionaal verband door Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel contracten afgesloten die geen mogelijkheid bevatten voor nascheiding. Deze contracten lopen nog tot het jaar 2022. Praktisch gezien houdt dit in dat in ieder geval tot deze datum het nascheiden van het restafval geen reële mogelijkheid is.

Bij het afsluiten van een nieuw contract voor de restafvalverwerking voor de periode vanaf 2022 kan bekeken worden wat de ervaringen met nascheiding zijn en welke financiële en praktische consequenties hieraan verbonden zijn.

Meetpunten voor Meierijstad

Belangrijke meetpunten bij het nieuwe grondstoffenbeleid zijn de vertreksituatie en het bestaande beleid enerzijds en de te behalen VANG-doelstelling voor minimaal 75% afvalscheiding of maximaal 100 kg/inwoner/jaar restafval in 2020 (en maximaal 30 kg/inw/jaar restafval in 2025) anderzijds.

De vertreksituatie zal in hoofdstuk 4 worden beschreven.

De visie op Meierijstad is vastgelegd in het document "Visie op de nieuwe gemeente Meierijstad". Voor het nieuwe afvalbeleid zijn daaruit de volgende passages van belang:

- *Meierijstad maakt zich samen met het bedrijfsleven sterk voor een gezonde lokale en regionale economie met voldoende werkgelegenheid;*
- *De gemeente Meierijstad staat voor een efficiënte dienstverlening en kwaliteit tegen zo laag mogelijke kosten. Zij durft het verschil te maken door inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen op maat te ondersteunen. Experimenteren en leren hoort daarbij;*
- *Meierijstad is actief op het gebied van duurzaamheid. Daarbij staat hergebruik centraal en zijn alternatieve energiebronnen populair. Meierijstad faciliteert initiatieven op dat gebied. Groei is gevonden in de circulaire economie.*
- *De gemeente Meierijstad stimuleert zelfsturing en het zelforganiserend vermogen van inwoners. Dat betekent dat de gemeente Meierijstad meer loslaat en dat inwoners meer de ruimte hebben voor eigen initiatief. En dat zij de verantwoordelijkheid krijgen om hun eigen ideeën verder vorm en inhoud te geven. De gemeente Meierijstad op haar beurt neemt haar inwoners serieus, is zichtbaar en aanspreekbaar. Meierijstad betreft hen bij beleid en de uitvoering daarvan en zet zich in voor een goede relatie met haar inwoners;*
- *Op relevante onderwerpen maken we een bewuste afweging voor zelf doen, samen doen, uitbesteden of 'aan de markt overlaten'.*

In de besturingsfilosofie van Meierijstad staan ook aanknopingspunten die voor het grondstoffenbeleid relevant zijn:

- Meierijstad handelt in het belang van haar gemeenschap. Het handelen van de gemeente vertaalt zich in de dienstverlening. In alle rollen van de bestuurders en medewerkers van Meierijstad is deze dienstbaarheid aan de samenleving een vanzelfsprekendheid. Deze focus op dienstverlening is het elementaire uitgangspunt van de gemeente en is overal mee verweven.
- Maatwerk is de norm, iedereen is gelijkwaardig, maar niemand is gelijk.

- ✚ 'Innovatief' is een van de zeven gezamenlijke waarden van Meierijstad.

Meierijstad wil investeren in de kracht van de samenleving en oog hebben voor de menselijke maat. In het dienstverleningsconcept Meierijstad worden de ambities voor de dienstverlening hieruit afgeleid. Het betreft vijf speerpunten:

- ✚ Klant centraal
- ✚ Vakmanschap
- ✚ Maatwerk
- ✚ Samen
- ✚ Gastvrij

De eerste vier hiervan zijn in het nieuwe grondstoffenbeleid vorm te geven, mede door bewoners te betrekken in de besluitvorming, maatwerkoplossingen ruimte te geven en de eigen organisatie te professionaliseren dan wel taken uit te besteden aan de markt en marktwerking toe te laten.

3.2 Aandachtspunten voor het grondstoffenbeleid

Er zijn enkele aandachtspunten die relevant zijn voor het gemeentelijke grondstoffenbeleid in de komende jaren.

- ✚ De gemeente zou een prominente plaats moeten hebben een prominente rol in de voorlichting naar haar burgers;
- ✚ De gemeente kan een regierol hebben bij het bewustwordingsproces van kinderen/jongeren middels b.v. een opleidingsprogramma 'grondstoffen scheiden aan de bron';
- ✚ De gemeente zal intensief handhavend op moeten treden om het aantal 'overtreders' tot een minimum te beperken;
- ✚ Stuur in het beleid op vermindering van de hoeveelheid restafval en op scheidingspercentages voor specifieke stromen die nog in het restafval zitten. Het zal ook een opgave worden om een scheidingspercentage van 75% of hoger te halen, omdat er geen direct zicht meer is op alle "afvalstoffen" afkomstig van huishoudens door bijvoorbeeld toenemende producentenverantwoordelijkheid (oud voor nieuw regelingen) en internethandel. Een deel van het hergebruikte afval zal zodoende niet meer door de gemeente geregistreerd (kunnen) worden;
- ✚ Behoud de regie bij de gemeente door het aanwijzen van inzamelaars middels vergunningen met voorschriften, aan te besteden contracten en/of het geven van concessies voor inzameling en – verwerking; Bij iedere aanbesteding van inzamelactiviteiten of nieuwe initiatieven die zich voordoen kan de gemeente zich afvragen of zij een belangrijke stap in de goede richting (minder restafval, circulaire economie, werkgelegenheid, meer marktwerking) kan zetten. Zij zal op dat moment de regie daarvoor moeten nemen. Bouw de eigen inspanningen geleidelijk aan af. De markt zal steeds meer en beter in staat zijn de circulaire economie vorm te geven. De gemeente zal deze marktwerking in eigen beheer moeilijk kunnen volgen, maar behoudt wel de regie;
- ✚ Stimuleer lokale kringloopactiviteiten en initiatieven die passen bij een (lokale) circulaire economie. ,
- ✚ De gemeente kan met het aanwijzen van inzamelaars ook voorwaarden stellen die in haar belang zijn. Bijvoorbeeld een inzamelaar voor textiel moet ook een textielsorteercentrum met sociale werkgelegenheid in de gemeente regelen.

4. Inventarisatie huidige stand van zaken

Als bijlage bij dit Beslisdocument is een inventarisatie opgenomen van de huidige stand van zaken bij de inzameling en het beheer van afval/grondstoffen in de drie fusiegemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Uit deze inventarisatie komen een aantal verschillen, overeenkomsten en aandachtspunten voor het vervolg naar voren.

4.1 Belangrijke overeenkomsten en verschillen

Kengetallen en parameters (2015)

Parameter	Schijndel	Sint Oedenrode	Veghel
Restafval (fijn)	117 kg/inw (2014)	114 kg/inw	106 kg/inw*
Restafval (grof)	34 kg/inw	20 kg/inw	16 kg/inw
Restafval (grof+ fijn)	151 kg/inw	134 kg/inw	122 kg/inw
Gft	83 kg/inw	50 kg/inw	42 kg/inw
Inzamelkosten gft+rest (fijn)	38 €/aansl	35 €/aansl	31 €/aansl
Perceptiekosten	10 €/aansl	4 €/aansl.	11 €/aansl
Afvaldumping	2 €/aansl	3 €/aansl	2 €/aansl

**Opgemerkt wordt dat in Veghel per 1 januari 2016 de ledigingsfrequentie van de grijze restafvalminicontainer is teruggebracht naar eens per 4 weken (ipv eens per 2 weken). Op basis van de resultaten van de 1^e 9 maanden in 2016 verwacht wordt dat hierdoor in 2016 bijna 20% minder restafval in de miniconainers is ingezameld.*

***In Schijndel wordt per inwoner meer grof vuil naar de milieustraat gebracht dan in Veghel en Sint-Oedenrode. Dit is wellicht te verklaren doordat in Schijndel elke inwoner jaarlijks een milieupas krijgt uitgereikt waarop een aantal 'knippen' staat. Het brengen van grof vuil kost een of meerdere knippen maar omdat de kosten voor de milieupas zijn opgenomen in het vastrecht, kan dit systeem bij inwoners leiden tot het gevoel dat het brengen van grof vuil (tot op zekere hoogte) gratis is.*

Financiën en tarieven

- Het vergelijken van de kosten tussen de drie gemeenten op de Afvalstoffenbegroting wordt bemoeilijkt doordat de indeling in kostenposten per gemeente verschillend is.
- Elk van de drie gemeenten hanteert een tariefdifferentiatiesysteem (diftar), zowel voor restafval als voor gft-afval: Veghel en Sint-Oedenrode rekenen af op basis van het aantal malen dat de container geleegd is plus het gewicht van het aangeboden (rest)afval. Schijndel rekent af op basis van het aantal containerledigingen.
- Het vastrecht van de afvalstoffenheffing varieert tussen de € 92,63 en € 116,40 per huishouden per jaar. Ook de tarieven per containerlediging en per kilo zijn verschillend.
- De basis voor de afvalstoffenheffing in het jaar 2017 (vastrecht plus variabel tarief) blijft in elk van de drie gemeenten gelijk aan de basis in 2016.

Contracten en contractpartners

- Het containermanagement (het actueel houden van de containerregistratie) vindt in elk van de drie gemeente op basis van verschillende softwaresystemen. Schijndel en Veghel voeren de containerwisselingen deels in eigen beheer uit, Sint-Oedenrode heeft deze werkzaamheden als onderdeel van het afvalinzamelcontract uitbesteed aan de afvalinzamelaar. Deze kosten zijn zeer beperkt, ca. 1€/aansluiting.
 - Elk van de drie gemeenten heeft een eigen inzamelcontract voor gft/restafval/PD (verpakkingen van Plastic en Drankenkartons) De einddata hiervan lopen niet parallel. Het inzamelcontract in Schijndel loopt (inclusief maximale verlenging) af eind juni 2018, in Sint-Oedenrode per 1 april 2019 en in Veghel per 31 mei 2018. De inzamelcontracten voor Veghel en Schijndel kunnen (door middel van een Europese aanbesteding) per mei/juni 2018 bij één uitvoerende partij komen. Het contract van Sint-Oedenrode kan ofwel opgaan in dit nieuwe contract (indien de huidige inzamelaar van Sint-Oedenrode dit contract verwerft) of wel tijdelijk worden aangepast dan wel afgekocht. Een derde mogelijkheid is om het nieuwe/gezamenlijke inzamelcontract voor (voormalig) gemeente Sint-Oedenrode een jaar later te laten ingaan dan voor de andere twee gemeenten. Een en ander houdt in dat de wijzigingen in de inzamelstructuur zoals het zich nu laat aanzien per mei/juni 2018 kunnen worden doorgevoerd en dat tot die tijd de inzamelstructuur ongewijzigd blijft.
 - De verwerkingscontracten voor restafval en voor het sorteren/vermarkten van PD zijn in elk van de drie gemeente gelijk. Voor het verwerken van gft-afval geldt dat Sint-Oedenrode en Veghel een contract hebben tot in ieder geval medio 2024 en Schijndel tot begin 2022.
 - Veghel en Schijndel hebben elk een milieustraat in eigen beheer. Voor de milieustraat in Schijndel geldt dat inwoners van Sint-Michielsgestel hier ook gebruik van maken. Hiervoor geldt een onderling contract voor onbepaalde tijd met een eenzijdige opzegtermijn van 2 jaar. Sint-Oedenrode heeft geen milieustraat in eigen beheer maar heeft dit uitbesteed aan een lokaal inzamelbedrijf tot en met 31 maart 2019.
- *Inzamelstructuur*
 - In Veghel wordt het restafval in minicontainers eens per 4 weken aan huis ingezameld. In Schijndel en Sint-Oedenrode eens per 2 weken. In het bijlagenrapport is een overzicht van de wijze van inzamelen van de andere afvalfracties opgenomen.
 - *Afvalhoeveelheden*
 - Het bronscheidingspercentage van de drie gemeenten ligt tussen de 65% en de 70%. Gemiddeld over Meierijstad bedraagt het bronscheidingspercentage 68%. Dit betekent dat de VANG-doelstelling met ongewijzigd beleid niet behaald zal worden. Los van de harmonisatie in het kader van de fusie zouden toch wijzigingen in het afvalbeleid van elk van de drie gemeenten moeten plaatsvinden om de doelstellingen te behalen.
 - De fracties waarop winst te boeken valt zijn:
 - 🌿 Gft keukenafval (57% scheiding gft totaal, nog 42 kg/inw in het restafval)
 - 🌿 Grof huishoudelijk afval (62% scheiding, 13 kg/inw in restafval)
 - 🌿 PD (ca. 50% scheiding, 12 kg/inw in restafval)
 - 🌿 Luiers (ca. 30% scheiding, 6 kg/inw in restafval)
 - 🌿 Textiel (51% scheiding, nog 5 kg/inw in restafval)
 - De gemeente Meierijstad levert gemiddeld $111 + 22 = 133$ kg/inw aan ongescheiden restafval (fijn+ grof) aan. Nog 33 kg boven de VANG-doelstellingen.

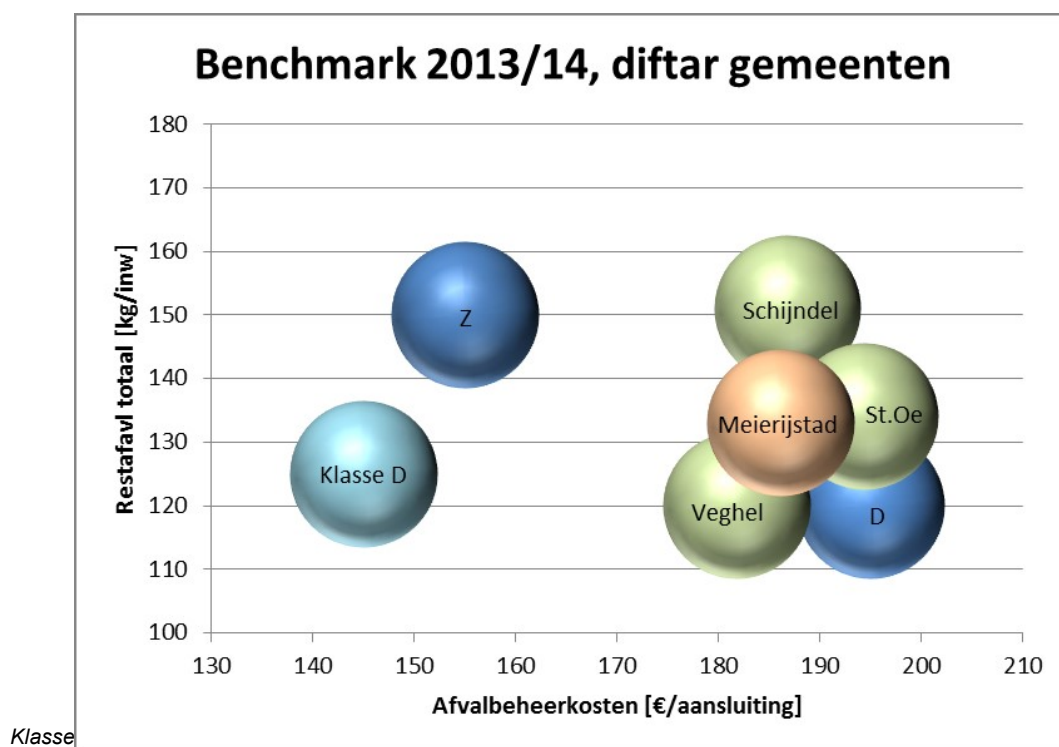
4.2 Vergelijking op afvalbeheerkosten en milieurendement

In het bijlagenrapport zijn de belangrijkste gegevens voor het afvalbeheer van de drie gemeenten verzameld. In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste kentallen voor de huidige situatie. Uit de kentallen wordt de onder de tabel gepresenteerde grafiek opgemaakt, die de vertreksituatie van de nieuwe gemeente Meierijstad visualiseert.

	Schijndel	Sint Oedenrode	Veghel	Meierijstad	Benchmark klasse D 2014**
Restafval* [kg/inw]	151	134	122	133	200 (125)
Scheidingspercentage	70%	68%	68%	68%	64%
Kosten [€/aansl.]					
Inzamelkosten fijn huishoudelijk afval	93	86	96	93	93
Verwerking fijn huishoudelijk afval	32	36	22	28	30
Milieustraat inz./verw	36	43	49	44	31
Indirecte kosten	25	29	14	21	34
Afvalbeheerkosten	187	194	182	186	161 (145)

*fijn + grof restafval

**gemiddelde van alle gemeenten, met en zonder diftar, tussen haakjes diftar.

Klasse D en Z+vergelijkbare diftargemeenten

In vergelijking met soortgelijke gemeenten (hoogbouwklasse D, met diftar, de lichtblauwe bol) scoort de gemeente Meierijstad qua hoeveelheid restafval vergelijkbaar. De gemeente Schijndel blijkt met name nog veel

grof huishoudelijk restafval in te zamelen (34 kg/inw.²). Als dit nagescheiden wordt kan de gemeente Meierijstad al op hetzelfde niveau komen als Klasse D gemiddeld. (De gemeenten Z en D zijn 2 andere gemeenten met diftar, klasse C).³

Inzake de kosten zal de gemeente Meierijstad met ingang van 2017 kunnen profiteren van een veel lager verwerkingstarief voor restafval (van 146€/ton nu naar 47€/ton exclusief transport en overslag). Met bijna 9.000 ton restafval per jaar betekent dit een voordeel van ca. 25 €/aansluiting. De oranje bal zal hierdoor opschuiven naar ca. 160 €/aansluiting afvalbeheerkosten, hetgeen dan nog 15 €/aansluiting boven het gemiddelde ligt. Een verklaring hiervoor zijn de hoger dan gemiddelde kosten (13 €/aansluiting meer) voor de milieustraat volgens de tabel. Het betreft uiteraard drie milieustraten, een per kern, hetgeen een hoog serviceniveau voor de inwoners betekent.

Een financiële onzekerheid ligt in de hoogte van de ketenvergoeding voor de ingezamelde kunststofverpakkingen. Deze vergoeding is afkomstig uit het Afvalfonds en wordt jaarlijks door Nedvang aan de gemeente uitgekeerd op basis van de ingezamelde tonnages. Deze vergoeding bedraagt in 2016 € 788 per ton en loopt af tot € 656 per ton in 2019. Hoe hoog de vergoeding na 2016 zal zijn, is nog niet bekend.

4.3 Vergelijking milieustraat dienstverlening

In het bijlagenrapport zijn ook de kentallen van de milieustraten van de gemeenten verzameld. De volgende tabel geeft hier een samenvatting van.

	Schijndel	Sint Oedenrode	Veghel
Eigendom gemeente	ja	nee	ja
Oppervlakte		5.529	5.500
Openingsuren ma-vr	13 (gem.)	25	21
Openingsuren za	7	7	8
Aantal afvalstromen*	12/8	14/11	10/16
Aantal bezoekers 2015	nmb	39940/7475 gratis/betaald	99.313

*gratis/betaald

4.4 Conclusie huidige stand van zaken

De 133 kilogram ongescheiden restafval per inwoner die met de huidige inzamelsystematiek in Meierijstad wordt ingezameld, is gemiddeld vergeleken met soortgelijke gemeenten met eenzelfde wijze van diftar. Door de invoering van diftar in elk van de drie fusiegemeenten is destijds al een stevige daling in het aanbod restafval bereikt. De eerstvolgende stap die gemaakt zal moeten worden is het behalen van de al genoemde VANG-doelstelling: 100 kilogram restafval in het jaar 2020. Een verdere reductie van het restafval tot 30 kilogram per inwoner, zal een tweede stap zijn die in de jaren direct na 2020 verder uitgewerkt zal worden op basis van onder andere de resultaten van de 1^e stap (lees: de effecten van het afval-inzamelscenario dat op grond van dit beslisdocument gekozen zal worden) en de verdere landelijke ontwikkelingen in het afval- en grondstoffenbeleid.

2 Dit kan verklaard worden doordat in Schijndel geen gescheiden inzameling van C-hout, luiers, matrassen plaatsvindt. In 2015 nog zijn nog geen drankkartons ingezameld.

3 Hoogbouwklasse C kent 20 t/m 49% hoogbouw, klasse D bevat 0 t/m 19% hoogbouw

5. Bewonersraadpleging

De bewonersraadpleging bestond uit 2 onderdelen: de bewonersenquête die gehouden is in juni 2016 en de bewonersavonden in september en oktober 2016.

5.1 De bewonersenquête

In juni 2016 is een anonieme schriftelijke bewonersenquête uitgevoerd. Deze enquête is per post verstuurd naar een aselecte steekproef 4.500 adressen: 1.500 in elk van de drie fusiegemeenten. Parallel daaraan is de enquête ook via internet beschikbaar gesteld, zodat deze door elke inwoner ingevuld kon worden. Tot slot zijn op straat in totaal circa 100 enquêtes afgenomen, gelijkelijk verdeeld over de drie gemeenten. In totaal zijn 2.052 reacties ontvangen. Gezien dit aantal reacties kan gesteld worden dat de resultaten representatief zijn voor zowel alle drie de gemeenten afzonderlijk als voor de nieuwe gemeente Meierijstad in zijn geheel.

In het bijlagenrapport is het complete rapport van de uitgevoerde bewonersenquête opgenomen.

De belangrijkste resultaten van de bewonersenquête zijn hieronder weergegeven:

Plastic verpakkingen en drankenkartons

Als het gaat om het scheiden van PD (verpakkingen van Plastic en Drankenkartons) dan blijkt in alle drie de gemeenten de meerderheid tevreden met de huidige inzamelzak van Plastic Heroes (gemiddelde van de drie gemeenten ligt op circa 72%). Het percentage voor Sint-Oedenrode (62%) ligt lager dan in de andere twee gemeenten omdat deze gemeente de drankenkartons nog niet gescheiden bij de plastic verpakkingen inzamelt. Inwoners van Sint-Oedenrode zouden deze mogelijkheid graag willen.

Ook is door ruim 15% van de respondenten de wens voor een minicontainer in plaats van de Plastic Heroeszak geuit. Dat deze roep om een minicontainer iets groter is vanuit gemeente Veghel en Schijndel zal komen door het grotere volume door de toevoeging van drankenkartons en de kwetsbaarheid van de zakken.

Keukenafval

Wat betreft het vergemakkelijken van het scheiden van keukenafval blijkt dat de respondenten uit alle drie de gemeenten in een kleine meerderheid (gemiddeld ca. 45%) positief staan tegenover het verstrekken van biologisch afbreekbare zakjes voor het keukenafval die in de groene minicontainer kunnen worden aangeboden. De andere antwoordopties, "Keukenbakjes of Anders", worden respectievelijk gemiddeld 31% en 34% als antwoordoptie gebruikt. Inwoners met een (middel)grote tuin geven onder "Anders" aan veelal te composteren (en/of willen dat dit meer wordt gepromoot) en/of geen keukenafval te hebben omdat dit aan de dieren wordt gegeven.

Textiel

Hoe kan het scheiden van textiel volgens de inwoner worden verbeterd? Vooral inwoners uit Veghel (50%) zien graag meer brengpunten komen. Maar ook in de andere gemeenten is vaak gebruik gemaakt van deze antwoordoptie (30% in Sint-Oedenrode en 35% in Schijndel). De extra brengpunten zouden voornamelijk bij (alle) supermarkten moeten komen, en goed in het zicht geplaatst (bij een glascontainer in de buurt). Goede informatie over gescheiden inzameling van textiel is ook erg welkom (gemiddeld 34% van de respondenten antwoordt dit): wat mag er nu wel en niet in, en vooral wat te doen met kapot textiel? Deze laatste opmerking wordt veel gemaakt onder alle respondenten.

Grofvuil

Gevraagd is naar wat inwoners nodig hadden om het grof vuil nog beter te scheiden. Inwoners hebben dit grotendeels geïnterpreteerd als 'hoe kan het grof vuil makkelijker of goedkoper afgevoerd worden'. De antwoorden geven daarom een vertekend beeld. We kunnen aannemen dat inwoners wellicht nog te weinig idee hebben van de scheidingsmogelijkheden en de financiële besparing die dit kan opleveren.

Met deze kanttekening in het achterhoofd kijken we naar de gegeven antwoorden. Inwoners blijken grotendeels tevreden over de huidige inzamelwijze, 49% van de respondenten uit Veghel en 61% uit de andere twee gemeenten. Respondenten uit Veghel noemen in verhouding vaker dat de huidige tarieven voor de milieustraat te hoog zijn (15%). Respondenten uit Schijndel noemen dit het minst vaak (6%).

Overige punten

Respondenten geven in alle drie de gemeenten in de meerderheid aan niet meer te willen betalen voor afvalscheiding. Zij zijn bereid daarvoor beter te gaan scheiden.

Een opvallend punt is, dat bij elke vraag waar dat mogelijk was wel als antwoord is gegeven dat duidelijke communicatie en het herhalen van informatie over het scheiden van afval gewenst is. Dit antwoord voerde nergens de boventoon, maar kwam erg vaak terug. *Wat mag niet in het restafval, wat juist wel bij het gft-afval of bij plastic verpakkingen? Waar staan de brengvoorzieningen? Welke tarieven gelden voor de milieustraat, waarom betaal ik (zoveel) voor gescheiden stromen en waarom verschilt het tarief zo per gemeente? Waarom wordt het grofvuil niet vaker (gratis) aan huis opgehaald? Hoeveel knippen staan er nog op mijn pas? Wat wordt eigenlijk bedoeld met restafval en grofvuil?* Dit is een handvol voorbeeldvragen die respondenten al dan niet in combinatie met elkaar hebben gesteld en graag beantwoord zien.

Aandachtsgebieden

In Sint-Oedenrode willen inwoners graag hun drankenkartons bij het plastic aan kunnen bieden, net als in de andere gemeenten. Inwoners zijn tevreden met het zakkensysteem. De ophaalpunten voor de zakken in Veghel en de handhaving op het te vroeg plaatsen van zakken aan straat/aan ophangringen in Veghel kan worden geoptimaliseerd.

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat inwoners openstaan voor een andere inzamelwijze voor het keukenafval. Het verspreiden van afbreekbare zakjes voor keukenafval en de mogelijkheid tot apart inzamelen bij hoogbouw is gewenst.

De geldende tarieven op de milieustraten zijn niet voor alle inwoners voldoende duidelijk.

De informatieverbreiding aan inwoners over het 'Hoe en waarom afval scheiden' kan beter. De beleidskeuzen moeten duidelijker en herhalend aan inwoners worden uitgelegd, aangevuld met praktische informatie over de definities per afvalstroom en welk afval er onder valt, waar de brengpunten zijn, wat de geldende tarieven zijn, etc.

5.2 De bewonersavonden

Op 19 september, 26 september en 5 oktober 2016 zijn drie bewonersavonden georganiseerd, één in elk van de fusiegemeenten. In totaal zijn circa 40 inwoners ontvangen. Aan hen zijn de belangrijkste resultaten van de bewonersenquête gepresenteerd. Ook is in een informele setting gevraagd naar hun voorkeuren en ideeën over de toekomstige wijze van afval inzamelen. Een aantal aandachtspunten werden door de inwoners op deze avonden meerdere malen benoemd:

- ✚ Lever maatwerk daar waar nodig, bijvoorbeeld bij hoogbouw of bij ouderen
- ✚ Een keukennemertje voor het bewaren van etensresten wordt positief ervaren
- ✚ Het is belangrijk om informatie te blijven verstrekken over afvalscheiding en hoe hier praktisch mee om te gaan
- ✚ De Plastic Heroes zak wordt als positief ervaren.

 Hoe wordt in Meierijstad het afval van kleine en grotere bedrijven ingezameld?

6. De inzamelscenario's

Voor de harmonisatie van de afvalinzameling en een gelijktijdige daling van de hoeveelheid restafval, zijn diverse scenario's denkbaar. Een drietal scenario's zijn opgesteld en doorerekend. Uitgangspunten bij de scenario's zijn dat de VANG-doelstelling centraal staat en minstens moet worden nagestreefd, dat de service naar inwoners betaalbaar en op een aanvaardbaar niveau moet blijven.

Voor elk van de scenario's geldt dat de inzameling van oud papier en karton door lokale verenigingen voorlopig ongewijzigd blijft.

Elk van de scenario's wordt beschreven en van elk scenario wordt in een tabel aangegeven wat de te verwachten eenmalige en structurele kosten zijn en wat de gevolgen zijn voor de hoeveelheid restafval. In het bijlagenrapport zijn de achterliggende kostenberekeningen opgenomen.

6.1 Scenario 1: Optimalisatie A en B

Het eerste scenario ziet er als volgt uit:

- Restafval: Scenario 1 kent een A- en een B- variant. In scenario 1A geldt voor het restafval een diftarsysteem op basis van gewicht/frequentie. Bij scenario 1B geldt een volume/frequentiesysteem voor het restafval. Voor de inzamel- en afrekensystematiek van de overige fracties zijn scenario 1A en 1B gelijk. Bij hoogbouwlocaties in zowel scenario 1A als 1B diftar op volume/frequent met ondergrondse containers en inwerpopeningen van twee volumes (30 en 60 liter). De restafvalminicontainers worden eens per 4 weken geleegd.
- GFT-afval: diftartarief vervalt. Bij hoogbouw en gestapelde bouw worden waar mogelijk gezamenlijke minicontainers voor gft-afval geplaatst zodat ook in deze woningen het gft-afval gescheiden kan worden. Ter introductie en motivatie wordt bij de start van de GFT-inzameling in de hoogbouw/gestapelde bouw eenmalig een rol composteerbare GF-zakjes verstrekt.
- Plastic Verpakkingen en Drankenkartons (PD): De huidige inzamelwijze met de Plastic Heroeszak blijft ongewijzigd. De inzamelfrequentie blijft eens per 2 weken. In de hele gemeente mogen drankenkartons in de Plastic Heroes zak.
- Papier: geen verandering t.o.v. huidige situatie per gemeente.
- Glas: geen wijzigingen.

Scenario 1A en 1B resulteren in :

Samenvatting Scenario 1, optimalisatie A		
Kosten, excl. Btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 40.917	€ 1
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	€ 261.523-	€ 8-
Totaal kosten/opbrengst	€ 220.606-	€ 7-
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-2.190	-28
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	8.417	106
Verwacht totaal scheidingspercentage	75%	

Samenvatting Scenario 1, optimalisatie B		
Kosten, excl. Btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 40.917	€ 1
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	€ 261.523-	€ 8-
Totaal kosten/opbrengst	€ 220.606-	€ 7-
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-2.190	-28
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	8.417	106
Verwacht totaal scheidingspercentage	75%	

De grootste financiële besparing in deze scenario's wordt veroorzaakt door het verminderen van de inzamelrequentie van restafval van eens per 2 naar eens per 4 weken. Ook de dalende verwerkingskosten voor restafval en de hogere opbrengst voor het PD dragen bij aan de per saldo positieve financiële resultaat van scenario's 1A en 1B.

Het verschil in eenmalige kosten tussen scenario 1A en 1B wordt veroorzaakt door dat bij Scenario 1B een kleine investering nodig is voor aanschaf van extra minicontainers zodat inwoners een containervolume naar keuze kunnen krijgen. De besparing op de structurele kosten in scenario 1A is iets kleiner doordat bij de inzamelkosten de kosten voor uitbreiding van het weegsysteem ten behoeve van de inzameling in Schijndel is opgenomen. De verwachte afname in het restafval is voor scenario 1A en 1B gelijk. Immers, de resultaten van het gewicht/frequentiesysteem op de afvalhoeveelheden in Sint-Oedenrode en Veghel wijken niet significant af van de resultaten die met het volume/frequentiesysteem in Schijndel zijn behaald.

6.2 Scenario 2: Vooruitstrevend A en B

Ook scenario 2 kent een A en een B-variant, deze verschillen alleen in de wijze van inzameling van restafval en GFT.

- Restafval: diftar op gewicht/frequentie, bij laagbouw inzameling minicontainers 1x/4 weken. Bij hoogbouwlocaties diftar op vol/freq door ondergrondse containers en inwerpopeningen van twee volumes. Het verschil tussen scenario 2A en 2B is dat in scenario 2B een erg hoog kilotarief voor restafval wordt gehanteerd.
- GFT-afval: diftartarief vervalt. Het GFT-afval wordt gescheiden opgehaald in keukenafval en in tuinafval. Voor het keukenafval krijgen alle huishoudens een keukenemmer (40 liter). Ter introductie en motivatie wordt bij de start van de keukenafvalinzameling in scenario 2A eenmalig een rol composteerbare keukenafval-zakjes verstrekt. In scenario 2B krijgen huishoudens structureel 2 composteerbare keukenafvalzakjes per week. De keukenafval Emmers worden 1x/week geleegd. De groene minicontainers worden (bij laagbouwaansluitingen) ingezet voor tuinafval. Deze worden 1x/4 weken ingezameld.
- Plastic Verpakkingen en Drinkenkartons (PD in de hele gemeente). Huishoudens laagbouw krijgen een nieuwe minicontainer van 240 lt. Deze wordt 1 x per 2 weken geleegd. Inzamelwijze bij hoogbouw blijft ongewijzigd (Plastic Heroeszak, 1x per 2 weken)
- Papier: geen verandering t.o.v. huidige situatie per gemeente.
- Glas: geen wijzigingen.

Scenario 2A en 2B resulteren in:

Samenvatting Scenario 2a, Vooruitstrevend		
Kosten, excl. Btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 230.529	€ 7
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	€ 101.359-	€ 3-
Totaal kosten/opbrengst	€ 129.170	€ 4
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-4.135	-52
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	6.472	81
Verwacht totaal scheidingspercentage	81%	

Samenvatting Scenario 2b, Vooruitstrevend		
Kosten, excl. Btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 230.529	€ 7
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	€ 50.947	€ 2
Totaal kosten/opbrengst	€ 281.476	€ 9
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-6.655	-52
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	5.023	63
Verwacht totaal scheidingspercentage	85%	

De eenmalige kosten zijn in scenario 2A en 2B gelijk, en worden met name gevormd door de aanschaf van PD-containers en van ondergrondse containers met toegangscontrole bij de hoogbouw.

De grootste financiële besparing in deze scenario's wordt veroorzaakt door het verminderen van de inzamelfrequentie van restafval van eens per 2 naar eens per 4 weken. Ook de dalende verwerkingskosten voor restafval en de hogere opbrengst voor het PD dragen bij aan de per saldo positieve financiële resultaat van scenario's 2A en 2B.

Het verschil in structurele kosten tussen scenario 2A en 2B wordt veroorzaakt door de extra reductie van het restafval ten gevolge van de hoge tariefprikkel. Hierdoor dalen de verwerkingskosten van het restafval sterker en stijgen de vergoeding voor het PD sterker dan in scenario 2A. Ook worden in scenario 2B structureel de composteerbare keukenafvalzakjes verspreid.

6.3 Scenario 3: Tariefzak restafval A en B

Ook scenario 3 kent een A en een A-variant, die alleen van elkaar verschillen in de wijze van inzamelen van het gft-afval

- Restafval: tariefzak voor restafval bij laagbouw. Deze wordt 1x/2 weken ingezameld. Inwoners kopen bij lokale supermarkten speciale gemeentelijke afvalzakken. In de aanschafprijs voor de tariefzak zit in feite het variabele tarief voor restafval ingecalculeerd. De diftar-administratie en diftar-aanslagoplegging zoals

deze nu wordt uitgevoerd, vervalt daarmee. Bij hoogbouwlocaties diftar op basis van volume/frequentie m.b.v. ondergrondse containers (inwerptarief wordt afgestemd op kosten tariefzak).

- Scenario 3a: GFT-afval: difttarief vervalt. De minicontainers voor GFT worden wekelijks geleegd. Bij hoogbouw en gestapelde bouw worden waar mogelijk gezamenlijke minicontainers voor GFT-afval geplaatst zodat ook in deze woningen het gft-afval gescheiden kan worden. Ter introductie en motivatie wordt bij de start van de GFT-inzameling in de hoogbouw/gestapelde bouw eenmalig een rol composteerbare GF-zakjes verstrekt.
- Scenario 3b: : GFT-afval: difttarief vervalt. Het GFT-afval wordt gescheiden opgehaald in keukenafval en in tuinafval. Voor het keukenafval krijgen alle huishoudens een keukenemmer (40 liter). Ter introductie en motivatie wordt bij de start van de keukenafvalinzameling net als in scenario 2A eenmalig een rol composteerbare keukenafval-zakjes verstrekt. De keukenafvallemmers worden 1x/week geleegd. De groene minicontainers worden (bij laagbouwaansluitingen) ingezet voor tuinafval. Deze worden 1x/4 weken ingezameld.
- Plastic Verpakkingen en Drankenkartons (PD). In de hele gemeente mogen drankenkartons in de Plastic Heroes zak.): De huidige minicontainer voor restafval wordt bij laagbouw woningen ingezet voor PD. De inzamel frequentie voor PD blijft 1x/2 weken. Inzamelwijze bij hoogbouw blijft ongewijzigd, namelijk eens per 2 weken in de Plastic Heroeszak.
- Papier: geen verandering t.o.v. huidige situatie per gemeente.
- Glas: geen wijzigingen.

Het resultaat van scenario 3a en 3b is:

Samenvatting Scenario 3a, Tariefzak restafval		
Kosten, excl. btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 119.682	€ 4
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	-€ 8.162	€ 0
Totaal kosten/opbrengst	€ 111.520	€ 3
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-3.770	-47
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	6.837	86
Verwacht totaal scheidingspercentage	80%	

Samenvatting Scenario 3b, Tariefzak restafval, keukenafval apart		
Kosten, excl. Btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 117.990	€ 4
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	€ 65.324	€ 2
Totaal kosten/opbrengst	€ 183.315	€ 6
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-4.888	-61
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	5.719	72
Verwacht totaal scheidingspercentage	83%	

De eenmalige kosten worden met name gevormd door het eenmalig verstrekken van de keukenafvalzakjes, en de ondergrondse containers met toegangscontrole voor de gestapelde bouw. Omdat het PD-afval in de huidige restafvalcontainers wordt ingezamelde maar niet alle containers van gelijk formaat zijn, is rekening gehouden met de aanschaf van een beperkt aantal extra containers zodat inwoners voor het PD-afval een formaat naar wens kunnen krijgen. Het verschil in kosten tussen scenario 3a en scenario 3b wordt veroorzaakt doordat in scenario 3b het keukenafval gescheiden van het tuinafval wordt ingezameld, op gelijke wijze als in scenario 2b. Een deel van het structurele financiële voordeel wordt gevormd door het wegvallen van (een deel van de) diftar-administratie ten gevolge van het tariefzakkensysteem, een ander deel door de lagere verwerkingskosten van het restafval en de hogere opbrengst voor het ingezameld PD.

6.4 Scenario 4: Restafval 1x 4 weken, PD in minicontainer

Scenario 4 ziet er als volgt uit:

- Restafval: De restafvalminicontainers worden eens per 4 weken geleegd. Een volume/frequentiesysteem voor het restafval wordt gehanteerd. De ondergrondse containers worden voorzien van inwerpopeningen van twee volumes (30 en 60 liter).
- GFT-afval: diftartarief vervalt. Bij hoogbouw en gestapelde bouw worden waar mogelijk gezamenlijke minicontainers voor gft-afval geplaatst zodat ook in deze woningen het gft-afval gescheiden kan worden. Ter introductie en motivatie wordt bij de start van de GFT-inzameling in de hoogbouw/gestapelde bouw eenmalig een rol composteerbare GF-zakjes verstrekt. De GFT-minicontainers worden het gehele jaar door wekelijks geleegd.
- Plastic Verpakkingen en Drankenkartons (PD). In de hele gemeente mogen drankenkartons in de Plastic Heroes zak.). Bij laagbouw woningen worden nieuwe minicontainers voor PD uitgezet. De inzamel frequentie voor PD blijft 1x/2 weken. Inzamelwijze bij hoogbouw blijft ongewijzigd, namelijk eens per 2 weken in de Plastic Heroeszak.
- Papier: geen verandering t.o.v. huidige situatie per gemeente.
- Glas: geen wijzigingen.

Het resultaat van scenario 4 is :

Samenvatting Scenario 4: Restafval 1x 4 weken, PD in minicontainer		
Kosten, excl. btw	€ /jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten), incl. onvoorzien	€ 144.202,21	€ 4
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien	-€ 241.129,85	-€ 7
Totaal kosten/opbrengst	-€ 96.927,64	-€ 3
Milieu	ton/jaar	kg/inw/jaar
Verwachte afname restafval (grof+fijn)	-4.138	-41
Verwachte hoeveelheid restafval (grof+fijn)	6.472	81
Verwacht totaal scheidingspercentage	81%	

De eenmalige kosten worden met name gevormd door de aanschaf van minicontainers voor PD, het eenmalig verstrekken van de keukenafvalzakjes, en de ondergrondse containers met toegangscontrole voor de gestapelde bouw.

Het structurele financiële voordeel wordt gevormd door het minder vaak inzamelen van restafval (eens per 4 weken in plaats van eens per 2 weken) en door de lagere verwerkingskosten van het restafval en de hogere opbrengst voor het ingezameld PD. Hierdoor worden de extra structurele meerkosten van het wekelijks inzamelen van GFT-afval (in plaats van het 2-wekelijks inzamelen) ruimschoots gecompenseerd.

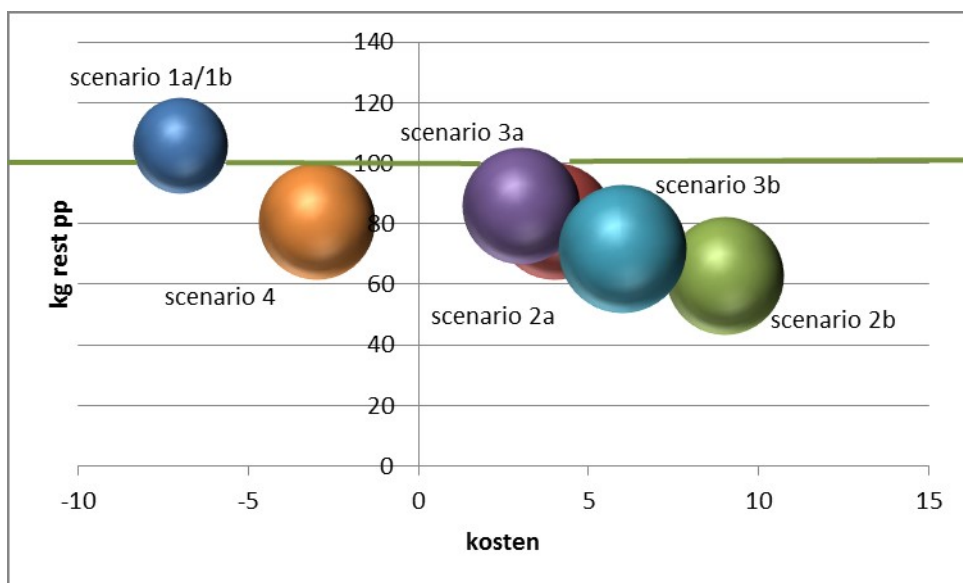

6.5 De scenario's in één oogopslag

De resultaten van de vier scenario's zijn in onderstaande grafiek samengevat. De kosten geven per scenario het verschil aan in kosten ten opzichte van het huidige kostenniveau. Hierbij is het financiële voordeel van circa € 25 per huishouden ten gevolge van het voordeliger restafvalverwerkingscontract nog niet meegerekend (zie 4.2). Dit voordeel is nog niet meegerekend met de kosten per scenario maar beïnvloedt wel het totale bedrag dat een huishouden gaat betalen aan afvalstoffenheffing.

De grootte van de bollen geeft de dienstverlening/service aan: hoe groter de bol, hoe hoger de service voor de inwoners.

De groene lijn geeft het niveau van 100 kilogram restafval per inwoner aan.

6.6 Conclusie en aanbeveling

Alleen scenario 1A en 1B en scenario 4 leveren een besparing in kosten op. De scenario's 1A en 1B leveren echter niet de minste hoeveelheid restafval op. De twee meest kansrijke scenario's zijn:

Scenario 3A: het inzamelen van restafval met de tariefzak inclusief het wekelijks inzamelen van de GFT-container. Door het wekelijks legen van de GFT-container is ook de service-verlening naar inwoners goed. Door het inzetten van de (voormalige) restafvalcontainer als container voor Plastic Verpakkingen en Drankenkartons zal, gezien de ervaringen in den lande hiermee, de scheiding van deze verpakkingen een positieve stimulans geven.

en:

Scenario 4: het eens per 4 weken legen van de restafvalcontainers op basis van een volume/frequentie-systeem in combinatie met het inzamelen van PD in een nieuw uit te zetten minicontainer. Door deze beide maatregelen ontstaat een positieve stimulans tot extra afvalscheiden. De hoeveelheid restafval ligt in dit scenario iets minder hoog dan in scenario 3a, en de kosten zijn lager.

Aanbevolen wordt derhalve te kiezen voor scenario 4.

7. Overige maatregelen

Bij elk van de scenario's zijn ten behoeve van de harmonisatie aanvullende maatregelen nodig. Deze maatregelen zijn (deels) verweven met andere beleidsterreinen, zoals personeelszaken of het sociale domein. Voor het concreet uitwerken van deze maatregelen is nader onderzoek en afstemming nodig. Voor nu wordt voor de betreffende onderwerpen alleen de stand van zaken geschetst.

7.1 De milieustraten

Er zijn veel verschillen tussen bestaande milieustraten in Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel, zowel in aantal afvalstromen als in de openstellingsuren van de milieustraten.

Afvalsoorten

In onderstaande tabel is aangegeven welke afvalstromen momenteel op welke milieustraat kunnen worden aangeleverd.

Aan te leveren bij elk van de drie milieustraten

AEEA, kca, luier, grof tuinafval, restafval (fijn) grof huishoudelijk afval, schoon puin, sloophout, schoon zand/graszoden, autobanden (met en zonder velg), asbest

Aan te leveren op 1 of 2 van de milieustraten

	Schijndel	Sint-Oedenrode	Veghel
harde kunststoffen	ja	nee	ja
licht bouw- en sloopafval	nee	ja	ja
vervuild puin	nee	nee	ja
Gipsafval	ja	Ja tussen restafval	ja
Dakleer	ja	ja	nee
banden van bestelwagens, trucks en tractoren	nee	nee	ja
bedrijfskoelkasten	nee	nee	ja

Tarieven

Op de milieustraten in Sint-Oedenrode en Veghel zijn de tarieven voor inwoners gebaseerd op een bedrag per kilogram. Voor de fracties grof tuinafval, grof huishoudelijk afval, harde kunststoffen, schoon puin, licht bouw- en sloop afval, sloophout, schoon zand en graszaken, vervuild puin, gipsafval en dakleer gelden diverse tarieven per kilo. Voor autobanden wordt een tarief per stuk geheven.

Op de milieustraat Schijndel wordt gewerkt met een milieupas met jaarlijks 12 knippen, waarin per 0,25m3 aangeleverd afval één of twee knippen worden afgeschreven. Knippen kunnen worden bijgekocht. Voor de

fracties luiers, grof huishoudelijk afval, restafval, schoon puin, sloophout, schoon zand/graszoden, gips en dakleer dient met knippen te worden afgerekend.

Openingstijden

De openingstijden van de 3 milieustraten zijn momenteel niet geheel gelijk. De milieustraten Schijndel en Sint-Oedenrode zijn op weekdays alleen 's middags open, de milieustraat Veghel 's ochtends. Elk van de 3 milieustraten is zaterdag de hele dag open, zij het niet op exact dezelfde tijden. Alleen de milieustraat Schijndel kent (enkel in de zomermaanden) een avondopenstelling.

Continueren huidige 3 locaties?

De milieustraat in Sint Oedenrode wordt geëxploiteerd door derden. Het contract loopt tot 31 maart 2019 en kan dan nog maximaal 2 maal met 2 jaar verlengd worden.

De milieustraat in Schijndel wordt ook gebruikt door inwoners van gemeente Sint-Michielsgestel, de gemeente Sint-Michielsgestel betaalt hiervoor een jaarlijkse bijdrage. Het betreft een contract met een onbepaalde looptijd en een opzegtermijn van 2 jaar.

In Veghel en Sint-Oedenrode is eind 2016 een nieuwe overeenkomst afgesloten voor het transport en verwerken van diverse afvalstromen van de milieustraat, dat loopt tot en met 1 april 2020 (met een eventuele verlenging met 2 maal 2 jaar).

7.3 Kringloopinzameling

Gemeente Schijndel is een kringloopbedrijf gestart dat in samenwerking met WSD (sociaal werkbedrijf) en Het Goed (kringlooporganisatie) bruikbaar huisraad en textiel inzamelt. Deze overeenkomst loopt tot en met 2020 en kent een verlengingsoptie.

In gemeente Sint-Oedenrode kunnen inwoners kringloopgoederen afleveren bij of laten ophalen door vrijwilligers van Stichting Kringloop d'n einder. Deze Stichting draait volledig zelfstandig.

In gemeente Veghel zijn momenteel particuliere kringloopwinkels gevestigd, die werken zonder financiële ondersteuning van de gemeenten.

Praktijkvoorbeeld kringlooporganisatie gemeente Oss

- Aan huis ophalen grof huishoudelijk afval en textiel;
- In totaal 15 kg/inw grof vuil en 6 kg/inw textiel;
- 50% wordt verkocht in de kringloopwinkel, 50% wordt na scheiding naar de milieustraat gebracht;
- Opbrengst uit verkoop textiel (€ 5 per huishouden) komt ten goede aan de kringlooporganisatie;
- Kosten voor inzameling aan huis: bijna € 10 per huishouden.

Praktijkvoorbeeld kringlooporganisatie gemeente Utrechtse Heuvelrug

- Ophalen kringloopgoederen aan huis en textiel;
- In totaal 8 kg kringloopgoederen (incl. textiel) per inwoner;
- Hergebruikpercentage circa 90% Ongeveer evenveel product-hergebruik als materiaalhergebruik. Restant 10% wordt na scheiding naar de milieustraat gebracht;
- Opbrengst uit verkoop textiel komt ten goede aan de kringlooporganisatie;
- Kosten voor inzameling aan huis: € 5,50 per huishouden.

7.4 Bedrijfsafval

Het inzamelen van afval afkomstig uit bedrijven maakt geen deel uit van de gemeentelijke zorgplicht, een gemeente mag maar hoeft dit derhalve niet te doen. Alleen in Veghel wordt het bedrijfsafval van kleine bedrijven (bv van kleine kantoren, winkels etc) wel namens de gemeente ingezameld. De bedrijven betalen jaarlijks

reinigingsrecht aan de gemeente. Geconstateerd is dat bij de inzameling van het afval van kleine bedrijven vermenging ontstaat tussen bedrijfsafval en huishoudelijk afval en dat dus niet bekend is welke hoeveelheden bedrijfsafval op jaarbasis worden ingezameld.

In Sint-Oedenrode en Schijndel wordt namens de gemeente geen bedrijfsafval meer ingezameld en dient elk bedrijf zelf zorg te dragen voor het laten afvoeren van zijn afval door een particuliere inzamelaar.

7.5 Scholen en verenigingen

Scholen en verenigingen laten hun afval over het algemeen ophalen door een particuliere inzamelaar. Zij scheiden hun afval momenteel nog nauwelijks. Scheidingsmogelijkheden zijn echter wel aanwezig, bijvoorbeeld het papier of de verpakkingen van plastic en drankenkartons. In geen van de drie gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel speelt de gemeente een rol bij de afvalinzameling bij scholen en verenigingen. Van scholen en verenigingen is wel de vraag ontvangen of de gemeente hier een rol in kan gaan spelen.

In Sint-Oedenrode geldt dat de textielinzamelaar op alle basisscholen een milieu-educatieproject verzorgt.

7.6 Afvalscheiding in de openbare ruimte

In de openbare ruimte wordt momenteel het afval in prullenbakken niet gescheiden ingezameld.

In Veghel wordt nu wel de Gumbuddy gebruikt: een extra bakje dat bevestigd is aan de prullenbak zodat inwoners gemotiveerd worden daar hun kauwgum in te doen. Het kauwgum wordt gerecycled tot een nieuw product. Ook staat vanaf begin 2017 in een middelbare school in Veghel een retourapparaat voor kleine pet-flesjes, waar leerlingen kunnen sparen door het inleveren van lege petflesjes.

7.7 Medisch afval

Schijndel kent een financiële tegemoetkoming voor inwoners die ten gevolge van het hebben van medisch afval (incontinentiemateriaal, stomamateriaal) een hoog afvalaanbod hebben. Deze inwoners betalen een maximaal bedrag aan afvalstoffenheffing van (momenteel) circa € 170,- per jaar, ongeacht hun feitelijke afvalaanbod. Incontinentiemateriaal en luiers worden niet apart ingezameld.

In Sint-Oedenrode is geen tegemoetkoming voor de afvalstoffenheffing aanwezig voor inwoners met medisch afval. Wel kunnen inwoners hun incontinentiemateriaal gratis naar een aantal luiercontainers brengen. Bewoners van Veghel die stomamateriaal gebruiken, kunnen het stoma-afval gratis in een apart hiervoor beschikbaar gestelde minicontainer aanbieden. Ook in Veghel wordt het incontinentiemateriaal en luiers in een aantal luier-verzamelcontainers gescheiden en voor inwoners gratis ingezameld. Deze containers staan bij kinderdagverblijven.

Door het groeiend aantal ouderen dat lang zelfstandig woont, wordt verwacht dat meer inwoners de komende jaren een beroep willen doen op een tegemoetkoming in de kosten ten gevolge van het medisch afval. Maatwerk hierin zal nodig zijn.⁴

7.8 Zwerfafval

Veghel en Schijndel trekken samen op bij het uitvoeren van een plan van aanpak voor het bestrijden van zwerfafval en werken hierbij samen met een extern bureau. Sint-Oedenrode heeft in eigen beheer een zwerfafvalplan in uitvoering. De projecten die worden uitgevoerd zijn verschillend. Wel worden alle projecten betaald uit de jaarlijkse zwerfafvalvergoeding van Nedvang.

⁴ Conform een van de speerpunten in het Dienstverleningsconcept Meierijstad

